

Bemærkninger til lovforslaget

A. Almindelige bemærkninger

1. Baggrunden for lovforslaget

Lovforslaget er udarbejdet med udgangspunkt i Undervisnings- og Forskningsministeriets omfattende område, men omfatter efter Kulturministeriets ønske også de af ministeriets institutioner, der er med i den koordinerede tilmelding.

Baggrunden for lovforslaget er ønsket om at sikre, at uddannelsessystemet lægger vægt på begrebet kvalifikationer i videste forstand, herunder utraditionelt erhvervede kvalifikationer (reelle kvalifikationer) eller kvalifikationer fra andet uddannelsesforløb.

Punkt 10 i folketingsbeslutningen om et 10-punkts program for voksenundervisning og folkeoplysning peger specielt på, at voksne skal have ret til at dokumentere og få godskrevet deres reelle kundskaber og færdigheder uafhængigt af, på hvilken måde disse er erhvervet.

Der skal sættes ind på at nedbryde de stive uddannelsesbåse, som findes i dag i det danske uddannelsessystem, både ved indgangen til en uddannelse og undervejs under uddannelsen.

Dette er også i overensstemmelse med de bestræbelser, der i øjeblikket på internationalt plan foregår for at lette overgangen fra et lands uddannelsessystem til et andet. Man er som pilotprojekt i gang med at opbygge et særligt europæisk meritoverførselssystem.

Det vil bl.a. fremme gennemførelsen af Erasmus-programmet, hvor spørgsmålet, om en studerende kan få merit for sit udlandsophold, i øjeblikket afhænger af studienævnenes afgørelse og fleksibilitet i hver enkelt sag.

Tilsvarende kan nævnes Nordplus - et program om udveksling af studerende i Norden. Dette program forudsætter også aftaler om meritoverførsel.

På en række uddannelsesområder er kompetencen til at dispensere fra optagelsesbetingelser og til at fritage for dele af uddannelsen ved meritoverførsel af Undervisnings- og Forskningsministeriet delegeret til institutionerne.

Ministeriet har allerede på en lang række områder revideret og liberaliseret sine regelfastsatte, normale

optagelsesbetingelser til uddannelserne. Centralt fastsatte regler om meritoverførsel findes i dag i mindre omfang. Sådanne regler vil efter sagens natur gå ud på at afstikke mere overordnede rammer.

Med hensyn til konkrete dispensationer fra optagelsesbetingelser og konkrete dispensationer fra uddannelsesregler (meritoverførsel) er der ligeledes sket en liberalisering af praksis. Her kan generelle regler ikke anvendes. Afgørelserne må træffes på grundlag af friere overvejelser.

Det er Undervisnings- og Forskningsministeriets opfattelse, at man ved at etablere et uafhængigt nævn vil få en impuls og drivkraft til yderligere at udvikle synspunkter med hensyn til reelle kvalifikationer og fleksible overgange mellem uddannelser nu, hvor flere og flere mennesker gennem livet vil tage flere uddannelser. Synspunkter, der supplerer dem, som ministeriet generelt har givet udtryk for over for institutionerne ved at afstikke overordnede rammer eller »skubbe« til holdninger og praksis.

Nedsættelse af et nævn inden for Undervisnings- og Forskningsministeriets og Kulturministeriets områder på disse felter med en vurderende, initiativtægende og rådgivende funktion er tænkt som en byndelse og et forsøg.

Men erfaringerne med et sådant nævn kan måske på længere sigt betyde, at der også søges tillagt nævnet kompetence til at træffe endelige administrative afgørelser i klager over afslag på dispensation fra optagelsesbetingelser og på fritagelse for dele af en uddannelse.

Nævnet skal fra institutioner og myndigheder kunne kræve indberetning om afgørelser, der går ud på afslag i de 2 typer sager. Nævnet skal på baggrund af sine vurderinger kunne komme med forslag til undervisnings- og forskningsministeren og til kulturministeren vedrørende dispensationer fra optagelsesbetingelser eller fra uddannelsesbestemmelser (meritoverførsel), herunder pege på eventuelle urimeligheder. Nævnets initiativer og forslag vil ministerene med hjemmel i lovgivningen, kunne føre ud i livet i form af regler eller ændrede regler, hvor det er muligt og hensigtsmæssigt at fastsætte egentlige regler centralt. Dette gælder for undervisnings- og forsknings-